

Сплићанима у трогирско поље, где су боравећи готово две седмиче сасекли лозе, одрезали стабла, пустошећи се, усеве и сву обрађену земљу. Одатле, пак, повукавши се, отиђе у своју земљу, пошто је предао намесничтву своје управе неком свом рођаку по имену Рикарду, који је био пореклом Калабрез. Оставио је такођер ради заштите града једног од својих синова са врло добром четом коњаника.

Али Трогирани окорелих духова нису хтели ослободити заробљенике, него, пославши посланство краљу, испричају му све, што је бан са Сплићанима у њихову пољу учинио. А кад је краљ ово чуо, јакно се је разљутио; и сместа позвавши неког свог војводу по имену Дионизија, човека моћна, који је био бан целе Славоније и Далмације, пошаље га са Б(артулом), бискупом печујским и са неким кнезом Миховилом, те са многом другом угарском господом, оштро им заповедајући, да, кад дођу у Далмацију, колико год узмогну, изврше строгу освету над Сплићанима. Другу год војску послао, да се освети за дрска дела босанскога бана.

Сплићани такођер послају легате ка краљу испричавајући се и прекривајући дело, коликогод су могли достегљивим речима. Али краљ, кријући лукавим одговором гнев свога срца, пружио се, као да се не брине много за те ствари (и) отпусти их кући. А јер је црква била без пастира, затражи, да изабере за надбискупа сплитске цркве Хутрина, чазманског препозита, тврдећи да ће због његове племенитости и учености сва црква процветати и да ће се град подупрт његовим саветима несумњиво ослободити многих тескоба.

Пошто су се вратили, нунцији су краљев одговор с весељем саопћили. Ипак нису о овом чину донели никакав краљевски рескрипт. А грађани чујући ово и верујући, да се све ово оснива на истини, сместа приступе архиђакону и каптолу и радије заповедајући него саветујући се, захтевали су, да се не одложно с њима изврши избор. А архиђакон, јер му Хутрина дрскост није била непозната, није попустио лачком притиску, говорећи, да се избор не сме вршити нагло и уз метеж световњака, него зрелом одлуком браће и редовника. Али су лаици, замењући по свом обичају кавге, покушавали ово од клирика насиљем изнудити. Уистину, пошто се распустио збор, кнез Рикард, судач Мургија и остали из већа, отишавши у црквену дворану насилно присвоје каптолски печат, док им је кроз прсте гледао свећеник Фуск са тројицом или четворицом ортака у злоделу, и

одневши га, саставе писмо у име каптола, криво га печатајући, пошаљу двојицу племића, да они, проглашујући себе за опуномоћенике каптола, изврше избор по краљевој вољи. И тако је учињено. Нунцији отиђу краљу вршећи мандат лажног посланства. И јер се је тада краљ налазио у Славонији, брзо су се вратили говорећи, да су они изабрали Хутрина, те да је краљ постао благ према граду и да је обећао велику милост грађанима."

(Тома Архифакон, *Кроника*, Сплит, 1977, 158, 159, 162, 163)

6. Миха Мадј (XIII-XIV век)

Родио се 1280. године у Сплиту у истакнутој сплитској племићкој породици, а по мајчиној страни био је рођак Немањића. Он се 1313. године оженио племенитом Трогиркињом из племићке куће Сиріко. У Сплиту је вршио разне управно судске послове, а уједно је бележио знатније догађаје свога времена. Његов спис *De gestis romanorum imperatorum et summorum pontificum*, од којег се сачувао само други део, обухваћа раздобље од 1290-1330. године, а представља историјско дело првога реда. Миха је умро 1358. године. Његово дело је први издао Луциус у *De regno Dalmatiae et Croatiae*, Амстердам, 1666, а најбоље издање је приредио Брунелли 1877/78. године.

Cap. XII

"De Stephano filio regis Uroscii

Stephanus, filius regis Uroscii naturalis, qui ab eodem rege multum diligebatur ut legitimus filius, per suggestionem reginae uxoris regis a dicto rege patre suo capitur, et in carceribus est detentus in partibus Romaniae; volente regina et consentiente ipso rege exhaecatur lumine oculorum anno Domini MCCCVII. Dominus rex Stephanus Rasciae carnis debitum solvens diem ultimum vitae mortis signavit; etiam Vladislavus ipsius filius per patruum suum scilicet regem Uroscium carceratur. Eodem tempore Ferrarienses de Marca Tarvisana omnes Gallicos, quos ibidem habebat et tenebat rex Robertus pro stipendiariis pro Ecclesia Romana, interfeceunt gladio, se adhaerentes domino filio olim Francisci Estensis Marchionis quem receperunt in civitate pro eorum domino et rectore contra regem Robertum et Ecclesiam Romanam. Et his diebus dominus comes Duymus Veglensis nobilis bellator obiit ad Christum. Per idem tempus dominus Camis de Scala et